

УДК 338.48 (477) (475) (045)

DEVELOPMENT AND ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF CROSS-BORDER COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND POLAND IN THE FIELD OF TOURISM**РОЗВИТОК ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ У СФЕРІ ТУРИЗМУ****Makohin Z. Ya. / Макогін З. Я.***s.e.s., as.prof. / к.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0001-8559-8141

*Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Universytetska St 1, 79000***Atamanchuk Z. A. / Атаманчук З.А.***s.e.s., as.prof. / к.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-6139-1653

Donetsk National University named after Vasyl Stus., Vinnytsia, st. 600-richchia, 21, 21021

Анотація. У статті проаналізовано розвиток транскордонної співпраці між Україною та Польщею у галузі туризму. Авторами здійснено аналіз динаміки туристичних потоків між країнами. За допомогою емпіричного аналізу (модель Scatterplot) доведено, що роль транскордонної співпраці у сфері туризму між Україною та Польщею є вагомим. Адже залучення інвестицій з Польщі у Львівську область позитивно впливає на туристичну галузь, оскільки сприяє зростанню закладів розміщення, які очевидно розбудовуються також із залученням польського капіталу.

Ключові слова: транскордонна співпраця; економічне зростання, інвестиції, туризм.

Вступ.

Розвиток відносин між Україною та Республікою Польща сприяє приєднанню України до світових і регіональних структур безпеки та співпраці. Польща всебічно стимулює приплив українських туристів до своєї країни. Істотною групою зовнішніх факторів розвитку транскордонного туризму є міжнародне співробітництво України та Польщі, зокрема членство у міжнародних (UNWTO) та європейських туристичних організаціях, Світовій організації торгівлі та ін. Польща – один із наших найближчих сусідів, стосунки з яким мають давню історичну традицію, отож стратегічним напрямом у зовнішній політиці України є партнерські відносини із цією державою. Враховуючи той факт, що Польща є членом ЄС, Україна вкрай зацікавлена у розвитку стратегічних відносин з нею [1, с. 121]. Сьогодні співробітництво обох держав відбувається майже в усіх сферах економіки, у тому числі в галузі туризму, адже Польща є лідером серед країн ЄС по переміщенню через митний кордон України товарів та транспортних засобів, тому дослідження ефективності транскордонної співпраці у сфері туризму є надзвичайно актуальним.

Основний текст.

ТКС є досить ефективним “ґрунтом” для співпраці у розвитку туризму між країнами, адже здійснюється обмін туристичною інформацією, співробітництво між туристичними організаціями, надання допомоги в підготовці проектів у рамках міжнародних програм. Варто також зазначити, що саме туризм є явищем впливу на гуманізацію суспільних відносин, взаємин між народами в

контексті входження України до європейського економічного і культурного простору. Використовуючи досвід Польщі, українські прикордонні території поступово перетворюються на осередки європейського розвитку, які є прикладом реальної організації європейських прагнень України [2, с. 221].

Досліджуючи транскордонний туристичний ринок, варто зазначити, що у процесі інтеграції та дезінтеграції, що відбуваються між країнами, виникають зміни в соціально-економічній ситуації на місцевому та регіональному рівнях. Значною мірою вони стосуються тих прикордонних регіонів, які мають схожі соціально-економічні та природно-кліматичні умови ведення бізнесу в туристичній сфері. Проте, певні політичні події або військові конфлікти здатні зменшити туристичні потоки між країнами. Для прикладу військова агресія Росії на Сході України призвела до зменшення кількості прибулих з Польщі громадян, а пандемія COVID -19 взагалі зменшила цю кількість на третину (рисунок 1).

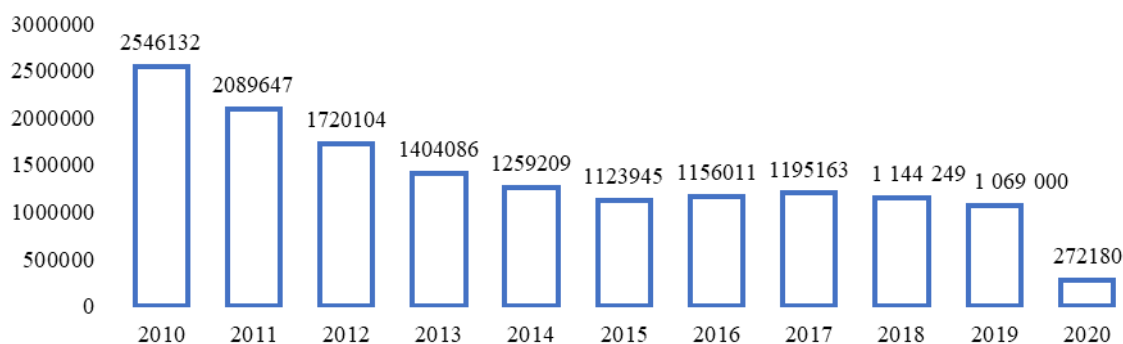

Рисунок 1. Динаміка кількості прибулих іноземних громадян з Польщі в Україну з 2010 по 2020 рр., ос.

Джерело: складено автором за: [3; 4]

Варто зазначити, що розвиток транскордонного співробітництва між країнами сприяє зростанню кількості українців, які виїхали до Польщі (динаміка за всі роки є зростаючою), лише у 2019 р. зменшилася до – 9885607 ос. (рис. 2).

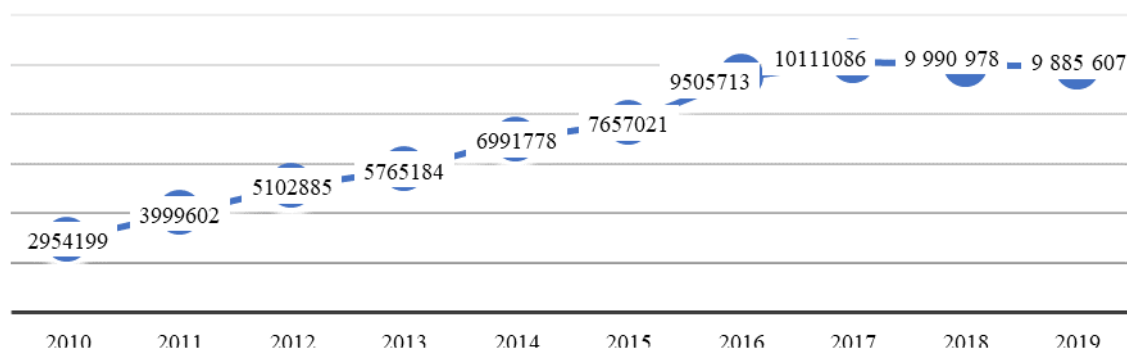

Рисунок 2. Динаміка виїзду громадян України до Польщі з 2010 по 2019 рр.

Джерело: складено автором за: [3]

Проте українці виїжджають до Польщі зовсім не з туристичною метою, а радше на заробітки. За даними Польського економічного інституту, з 2013-го по 2019-й рр. кількість іноземців на польському ринку праці зросла з 2,5% до 7%.

Великі інфраструктурні проекти в рамках Програми транскордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна 2014–2020» були вибрані й затверджені Спільним програмним комітетом перед передачею Спільної операційної програми до Європейської комісії. Визначено 18 таких проектів, вибрані проекти стосуються покращення й розвитку транспортних та туристичних послуг та інфраструктури, розв'язання спільних проблем безпеки, сприяння ефективності та безпеці кордонів, охорони здоров'я й промоції місцевої культури та історії. На їх реалізацію в рамках Програми передбачено бюджет у розмірі 52,07 млн євро [5].

Щоб більш поглиблено оцінити двосторонню співпрацю варто проаналізувати транскордонну статистику Львівської області і порівняти її з польськими регіонами (Підкарпатського та Люблінського воєводств). Дані, опубліковані на сайті Головного управління статистики у Львівській області свідчать, що область потребує додаткового фінансування на утримання колективних закладів розміщення адже їх динаміка протягом останніх років зменшується (таблиця 1), зокрема у 2019 р. кількість таких закладів зменшилася до 130 од. у порівнянні із попередніми роками. В той час як у Підкарпатському та Люблінському воєводствах така кількість зростає.

Таблиця 1

Колективні заклади розміщення, одиниць

	Львівська область										Підкарпатське воєводство									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
заклади розміщення	268	317	328	342	340	331	343	337	129	130	379	429	452	498	513	527	582	582	642	652
Люблінське воєводство																				
	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
Кількість закладів розміщення	322		315		336		343		363		369		422		445		472		478	

Джерело: складено автором за: [6]

Співпраця в межах транскордонної співробітництва може бути оцінена обсягами інвестицій, які надійшли з Польщі у Львівську область. Динаміка інвестицій з Польщі у Львівську область з 2010 по 2020 рр. подана на рисунок 3.

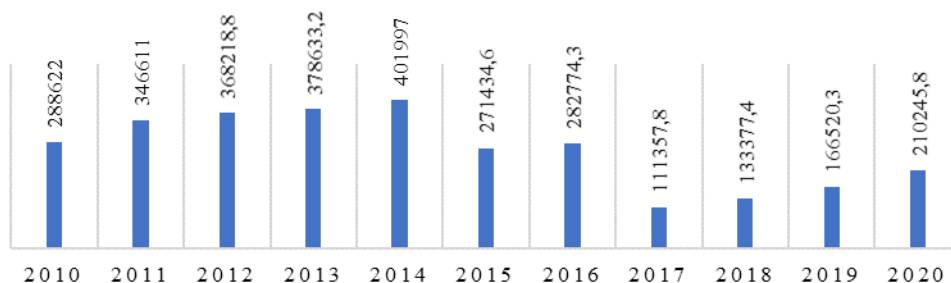

Рисунок 3. Динаміка інвестицій з Польщі у Львівську область з 2010 по 2020 рр. (станом на 1 січня кожного року), тис. дол. США

Джерело: складено автором за: [7]

Таким чином, динаміка надходжень інвестицій з Польщі у Львівську область свідчить про зниження інвестиційних надходжень у 2017 р. до 111,36

млн. дол. США, проте на початок 2020 р. спостерігається незначне покращення інвестиційної активності до 210,25 млн. дол. США.

Доцільним видається встановити зв'язок між надходженнями інвестицій з Польщі та динамікою закладів розміщення у Львівській області (як прикордонної області). Для дослідження за допомогою моделі Scatterplot (рисунок 4) використовувалися дані з 2011 по 2020 рр. з сайту Державної служби статистики України [3] та Головного управління статистики у Львівській обл. (для закладів розміщення) [6]. Показники попередньо були прологарифмовані.

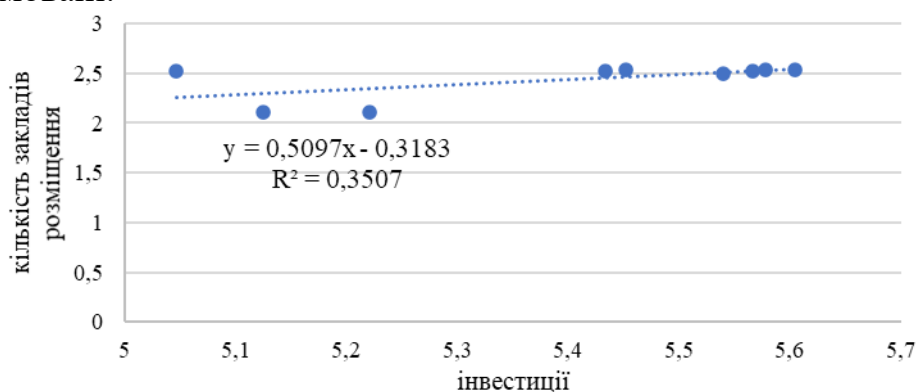

Рисунок 4. Вплив інвестицій з Польщі у Львівську обл. на кількість закладів розміщення у Львівській обл. (модель Scatterplot)

Авторська розробка

Отже, збільшення інвестицій на 1% сприяє збільшенню закладів розміщення у Львівській обл. на 0,5 од., що свідчить про ефективність двосторонньої транскордонної співпраці в галузі туризму.

Результати і висновки.

Дослідження за допомогою моделі Scatterplot показало, що залучення інвестицій з Польщі у Львівську область позитивно впливає на туристичну галузь, адже сприяє зростанню закладів розміщення, які очевидно розбудовуються із залученням польського капіталу.

Таким чином, роль транскордонної співпраці у сфері туризму між Україною та Польщею є надзвичайно вагомою. Транскордонна співпраця у сфері туризму сприятиме підвищенню іміджу прикордонних регіонів та розбудові інфраструктурних об'єктів, збільшенню зайнятості; поглибленню безпосереднього партнерства між туристичними підприємствами та організаціями; поліпшенню якості туристичних послуг; зміцненню конкурентоспроможності туристичних послуг; налагодженню взаємодії між громадськими організаціями; створенню спільних туристичних транскордонних продуктів; впровадження закордонного досвіду регулювання туристичних послуг; налагодженню контактів з іноземними представництвами та ін.

Література:

1. Цибух В., Баєв В. Українсько-польське стратегічне співробітництво: проблеми та перспективи // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2017. Випуск 41. С. 120-127.

2. Коваль А. Развитие трансграничного туристического сотрудничества Украины та Польщі в умовах євроінтеграції // Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива. 2013. Випуск 3. С. 220-223.

3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Статистичні дані щодо перетину українського кордону громадянами інших держав. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/statistichni-dani-shchodo-peretinu-ukrayinskogo-kordonu-inozemcyami>

5. Програма Трансграничного Співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020. URL: <https://www.pbu2020.eu/ua/pages/269>.

6. Головне управління статистики у Львівській обл. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Database/30/databasetree_uk.asp

7. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці Львівської області. URL: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/.pdf>

References.

1. Tsybukh V., Baev V. (2017). Ukrainian-Polish strategic cooperation: problems and prospects. *Visnyk of Lviv National University*, (41), International relations, 120-127.

2. Koval A. (2013). Development of cross-border tourism cooperation between Ukraine and Poland in terms of European integration. *International Relations and Tourism: Modernity and Retrospective*, (3), 220-223.

3. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Crossing the state border of Ukraine by citizens of other states. Retrieved from: <https://www.tourism.gov.ua/blog/statistichni-dani-shchodo-peretinu-ukrayinskogo-kordonu-inozemcyami>

5. Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014–2020. Retrieved from: <https://www.pbu2020.eu/ua/pages/269>.

6. Main Statistical Office in Lviv region. Retrieved from: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Database/30/databasetree_uk.asp

7. Direct investment (equity capital) from countries of the world to Lviv region. Retrieved from: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/.pdf>

Abstract.

Introduction.

Poland is one of our closest neighbors and our strategic partner. Given the fact that Poland is a member of the EU, Ukraine is extremely interested in developing strategic relations with it. Today, cooperation between two countries takes place in almost all areas of the economy, that's why estimation cross-border cooperation in the field of tourism is extremely relevant.

Main text.

The Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020 supports development processes in the borderland of Poland, Belarus and Ukraine by co-financing diverse projects. 18 projects have been identified, selected projects related to the improvement and development of transport, tourism services and infrastructure, solving common security problems, promoting efficiency and security of borders, local culture and history, improvement health care.

Certain political events or military conflicts can reduce tourist flows between countries. For example, Russia's military aggression in the East of Ukraine has reduced the number of citizens arriving from Poland, in addition the COVID-19 pandemic has caused a major fall in tourism activity. But the citizens of Ukraine go to Poland not for tourism, but to earn money.

The dynamics of investment inflows from Poland to Lviv region shows a decrease in investment inflows during 2014-2017, but there is a slight improvement in investment activity to 210.25 million dollars USA at the beginning of 2020.

Results and Conclusions.

According to Scatterplot model estimation, attracting investment from Poland to Lviv region has a positive effect on tourism industry, as it promotes the growth of accommodation facilities, which are obviously being developed using Polish capital. Thus, the role of cross-border cooperation in the field of tourism between Ukraine and Poland is extremely important.